

personlig Bemærkning. Det er blevet hret adskillige Gange, at jeg for 3 Aar siden havde været mod at stille en Opfordring til Ministeren om at komme med Retsreformen. Jeg har ved enhver Leilighed, naar der har været Tale om denne Sag, stillet mig paa det Standpunkt, at jeg har sagt, at jeg ikke vilde være med til dette store, omfattende Arbejde, medmindre der i Virkeligheden er alvorlig Vilje til at søge, om muligt, at naa et Resultat. Et Arbejde paa Skromt er denne Sag altfor stor til. Jeg vilde ikke være med dertil, naar det ikke var mig klart, at det var alle vedkommendes alvorlige Vilje, at der virkelig skulde tages fat. At opfordre Ministeren til at komme med Forslag og saa ingen Ting gøre ved dem, men begrave dem i Udvalg, kunde jeg ikke finde stemmende med vore Interesser; vi tog derved blot Ansvar for Sagens Forhaling paa os. Naar jeg i Aar har stillet Opfordring til Ministeren, har jeg gjort det, fordi jeg tror, at man nu fra de forskellige Sider er kommet til en mere levende Erkendelse af, at det er uforvarligt vedblivende at lade denne Sag ligge. Jeg kan blandt andet henvise til en med Varme skreven Artikel i det ærede Medlem fra Røges Blad for en Tid siden, i hvilken der rettedes en meget energisk Opfordring til alle, baade Højre og Venstre, Regeringsparti og Opposition, Landsting og Folketing, om nu at tage sig sammen for at høre vort sunkte Retsliv, i den Retning, som Grundloven har forjættet os. Jeg haaber, at det nu skal lykkes os at saa Arbejdet saaledes i Gang, at vi i alt Fald kunne saa at se, hvorledes dette Ting stiller sig, naar der spørges om selve Reformens nærmere Indhold. Thi de forløbne 42 Aar have endnu ikke ført os saa vidt, at noget Menneske er i Stand til at sige, hvorledes Rigsdagens Stilling, egentlig er over for denne store og betydningsfulde Sag. — Jeg fraraader med disse Bemærkninger bæge de fremsatte Ændringsforslag og tilraader de Herrer at stemme for det af mig fremsatte Forslag uden nogen Ændring.

Justitsministeren (M. L. L. M. A. N. N.):

Naar jeg her i denne Sal oftere har faaet en Opfordring til at fremme Retsreformen — en Opfordring, som jo er kommet til mig, ikke blot fra den Side af Salen, hvortil den ærede Forslagsstiller hører, men ogsaa fra den Side af Salen, hvortil flere af dem høre, som nu ikke synes at ville være med dertil, saa har jeg svaret derpaa, at jeg ønskede paa en eller anden Maade, i en eller anden Form, ligegyldig hvilken, tilkendegivet, at det var Tingets Ønske, at der

for Alvor skulde tages fat paa denne Sag, og naar jeg har svaret det, har det været uden alle politiske Bitanter, det har været begrundet i den simple Betragtning, at efter min Mening denne Sags Genoptagelse og Fremme til Forelæggelse for Tinget repræsenterer en saa betydelig Sum af Arbejde, ikke blot for mig selv, men ogsaa for andre Mænd, hvis Hjælp i saa Henseende maatte tages i Beslag, at det ikke vilde være forvarligt at kræve dette store Arbejde gjort, naar der ikke laa nogen Alvor til at fremme det bagved. Jeg tilføjer, at jeg, da denne Sag var fremsat for dette Ting for en halv Snes Aar siden, havde Indtrykket af, at der ikke var nogen særlig Interesse for Sagen, ikke nogen Lyst til at fremme den til Stede. Jeg er ikke saaledes indviet i, hvad der maatte være foregaaet bag Kulisserne, at jeg vilde kunne sige, om det ærede Medlem for Besle Amts 2den Valgkrets (Verg) havde Ret, naar han saagde, at det den Gang havde været stoppolitiske Betragtninger, som i en væsentlig Grad eller alene gjorde Udslaget. Jeg havde i alt Fald lige saa meget Indtrykket af, at det laa i, at der ikke var nogen stor Interesse til Stede for Sagen hos et stort Antal af Tingets Medlemmer, og at der heller ikke var nogen stor Lyst til at beskæftige sig med Sagen hos Højrerne for det daværende Venstre, men hvad enten jeg har taget fejl deri eller ikke, saa er det dog sikkert nok, at der ikke var nogen Tilbøjelighed til at fremme Sagen til Stede, hvad enten det nu hvilede paa den ene eller den anden Grund. Denne Tilbøjelighed kom ikke frem paa den ihdelige Maade, som ligger i Nægtelsen af Sagens Overgang til 2den Behandling. Over for mig foreligger der altsaa ikke noget, hvoraf jeg kunde danne mig en bestemt Forestilling om, hvad Tingets Motiver vare, men nok sagt, jeg fik dette Indtryk, og jeg tror ikke, nogen vil modsigte Rigtigheden deraf, at man ikke var tilbøjelig til at fremme Sagen den Gang. Det er derfor ret naturligt, at jeg — af disse rene Forretningsgrunde, som jeg har anført — har svaret, saaledes som jeg har gjort, naar dette Spørgsmaal atter er bragt frem. Jeg mener nemlig, at en Genoptagen af denne Sag betyder et meget alvorligt Arbejde, jeg tror, at det betyder en gennemgaaende Revision af de i sin Tid fremsatte Lovforslag om dette Emne, det betyder en Sættning under Debat paa ny af mange vigtige Punkter i denne Sag. Den Gang jeg fremsatte disse Lovforslag, et Par Aar efter, at Processkommissionens Arbejde var færdigt, udtaalte jeg allerede: „Det ligger i de menneskelige Forholds Natur, at der i alle videnskabelige Ansuelser og Opfattelser aldrig er